

Provincie Flevoland

Accountantsverslag 2023

3 mei 2024

Rapportage aan Provinciale Staten

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen, Netherlands
Postbus 997
9700 AZ Groningen, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 25 05
ey.com

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Provinciale Staten van
Provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

Groningen, 3 mei 2024

BSS0001127/LdV/ps

Accountantsverslag 2023

Geachte leden van Provinciale Staten,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2023 van de provincie Flevoland hebben wij het genoegen u hierbij de resultaten van onze controle te presenteren. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met het controleplan welke wij op 25 januari 2024 aan u hebben uitgebracht.

Dit accountantsverslag bevat de onderwerpen waarvan wij het van belang vinden om met u te delen alsmede de onderwerpen waar wij vanuit wet- en regelgeving verplicht zijn om over te rapporteren. De resultaten uit onze controle zijn in een open en transparante dialoog besproken met de ambtelijke organisatie, het directieteam, de portefeuillehouder financiën en het college. In het vervolg van deze brief is het college van Gedeputeerde Staten en het directieteam gezamenlijk aangeduid als management, tenzij expliciet anders benoemd.

Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland. Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van provincie Flevoland.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. L.M. de Vries MSc EMA RA
Externe Accountant

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Managementsamenvatting

Wij hebben onze controle afgerond. Onze controle is op hoofdlijnen uitgevoerd in overeenstemming met hetgeen is uiteengezet in het controleplan d.d. 25 januari 2024. De belangrijkste wijziging in onze controle(aanpak) is het gevolg van de recente ontwikkelingen met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording.

Zoals bekend is de Provinciewet gewijzigd om de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het verslagjaar 2023 mogelijk te maken. Het college legt via de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over het jaar 2023. Als accountant nemen wij in de controleverklaring geen afzonderlijk oordeel op over de rechtmatigheid. Wij geven een getrouwheidsoordeel af bij de jaarrekening, waar ook de in de toelichting opgenomen rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf "Rechtmatigheidsverantwoording" van de sectie Kernpunten uit de controle van dit verslag.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van provincie Flevoland.

Op de volgende pagina hebben wij een tabel opgenomen met daarin de belangrijkste onderwerpen van onze controle die wij met u willen delen.

Uitkomsten controle

- ▶ Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid: wij hebben op 3 mei 2023 een controleverklaring met een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid van de jaarrekening 2023 van de provincie Flevoland verstrekt.
- ▶ Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd ten aanzien van de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de definitieve jaarrekening 2023 van provincie Flevoland.
- ▶ Wij concluderen dat het jaarverslag in alle materiële aspecten is opgesteld in overeenstemming met het BBV en geen materiële inconsistenties bevat met de jaarrekening.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Managementsamenvatting

Belangrijkste aandachtspunten in onze controle	Onze belangrijkste observaties	Schattings-onzekerheid	Pagina referentie
Analyse van het resultaat 2023	Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 13,1 miljoen voordelig na mutaties in de reserves. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn toereikend toegelicht in de jaarrekening.	N.v.t.	Pagina 7
Rechtmatigheidsverantwoording van het college van Gedeputeerde Staten	Als gevolg van een wetswijziging heeft het college middels de rechtmatigheidsverantwoording over het jaar 2023 voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. Het college concludeert dat het totaal aan rechtmatigheidsfouten kleiner is dan de door PS vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves (€ 8,7 miljoen) en zijn daarom niet nader separaat toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Wel zijn de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening en maakt daarmee onderdeel uit van ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening als geheel. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze verantwoording en daarbij behorende toelichtingen gecontroleerd. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.	N.v.t.	Pagina 8

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Managementsamenvatting

Belangrijkste aandachtspunten in onze controle	Onze belangrijkste observaties	Schattings-onzekerheid	Pagina referentie
Naleving van de Europese aanbestedingsregels	Met betrekking tot de rechtmatigheid heeft de provincie geconstateerd dat van de totale aanbestedingsplichtige inkopen van € 94,3 miljoen (inclusief btw) voor een bedrag van € 2,0 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Dit bedrag is onder de verantwoordingsgrens zoals vastgesteld door Provinciale Staten voor de rechtmatigheidsverantwoording (zijnde 3% van de totale lasten, ofwel € 8,7 miljoen). De geconstateerde fouten zijn adequaat toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast heeft de provincie adequaat toegelicht welke acties zijn en worden ondernomen om de financiële rechtmatigheidsfouten in de toekomst te verlagen.	N.v.t.	Pagina 9
Geen oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten geconstateerd	Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van Gedeputeerde Staten met als doel het jaarrekeningresultaat oneigenlijk te beïnvloeden.	N.v.t.	Pagina 10
Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording	Wij hebben vastgesteld dat de WNT over 2023 is nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.	N.v.t.	Pagina 12
Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage	Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.	N.v.t.	Pagina 13
Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF)	Wij kunnen ons vinden in de door het college gemaakte inschatting van de waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF) (voorziening van € 2,8 miljoen). Wij hebben vastgesteld dat de onzekerheden die samenhangen met een verstrekte lening aan een project met tegenvallende opbrengsten, adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening.	Laag	Pagina 15

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Managementsamenvatting

Belangrijkste aandachtspunten in onze controle	Onze belangrijkste observaties	Schattings-onzekerheid	Pagina referentie
Verantwoording project Roggebot	Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat de met project Roggebot samenhangende baten en lasten alsmede balansposities in de definitieve jaarrekening 2023 (inclusief de SiSa-bijlage) juist en volledig zijn verantwoord.	Laag	N.v.t.
Waardering Flevokust Haven	De marktwaarde van Flevokust Haven is ultimo 2023 herijkt op basis van een externe taxatie. Voor het verschil tussen de vervaardigingsprijs en de ingeschatte marktwaarde is een voorziening van € 5,3 miljoen (2022: € 7,2 miljoen) opgenomen. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat Flevokust Haven ultimo 2023 juist is gewaardeerd.	Laag	Pagina 16
Verantwoording van de overige baten	Wij zijn bij het identificeren en inschatten van frauderisico's uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan. Naast de opbrengsten uit het provinciefonds en de opcenten motorrijtuigenbelasting worden de lasten van de provincie gedekt middels overige baten. Deze overige baten zijn qua aard zeer divers (belastingen, leges, huuropbrengsten, pachtopbrengsten, detachering van medewerkers, rentebaten, subsidieopbrengsten, et cetera). Volgens onze inschatting doet dit frauderisico met betrekking tot de opbrengstenverantwoording zich met name voor bij de inschatting en juiste afgrenzing van de overige baten en specifiek de ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten. Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd met betrekking tot de verantwoording van de overige baten.	n.v.t.	Pagina 11

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Onze kernpunten uit de controle

Wij hanteren een top-down en risk-based controleaanpak. Hierbij richten we relatief meer aandacht op onderdelen met een hoger risico of met een grotere impact op de jaarrekening. In lijn met ons controleplan hebben we de belangrijkste aandachtspunten geïdentificeerd als kernpunten van de controle.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Analyse van het resultaat 2023

Gerealiseerd resultaat 2023

Het gerealiseerd resultaat (resultaat na mutaties in de reserves) over het jaar 2023 bedraagt € 13,1 miljoen voordelig (2022: € 12,6 miljoen voordelig) ten opzichte van een begroot resultaat van € nihil.

Het resultaat over 2023 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedrag (in €1.000)	Begroting 2023 na wijziging	Rekening 2023	Afwijking
Totale lasten	€ 252.365	€ 227.311	(€ 25.053)
Totale baten	(€ 243.308)	(€ 248.341)	(€ 4.932)
Saldo van baten en lasten	€ 8.956	(€ 21.029)	(€ 29.985)
Mutaties in reserves	(€ 8.956)	€ 7.954	€ 16.910
Gerealiseerd resultaat	€ 0	(€ 13.075)	(€ 13.075)

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2023 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van de afwijkingen die tot het rekeningresultaat van € 13,1 miljoen voordelig leiden. In de tabel rechts hebben wij een overzicht opgenomen van de programmaonderdelen die het resultaat met name bepalen. Voor de inhoudelijke analyse van de afwijkingen ten opzichte van de begroting verwijzen wij naar de jaarrekening 2023.

Begrotingsbeheer

Er is sprake van relatief grote afwijkingen van de lasten ten opzichte van de gewijzigde begroting (ca. 10% en voor mutaties in de reserves). Op basis van onze controle en de verschillenanalyse zoals opgenomen in de jaarstukken constateren wij dat deze verschillen grotendeels worden veroorzaakt door externe factoren die pas in een relatief laat stadium in het begrotingsjaar bekend waren (zoals een hogere uitkering uit het Provinciefonds, hogere opbrengsten motorrijtuigenbelasting en niet benutte stelposten) en veelal incidenteel van aard zijn. Een deel van deze begrotingswijzigingen had mogelijk eerder kunnen worden gesignaleerd. In lijn met voorgaand jaar adviseren wij het college aandacht te blijven hebben voor de volledigheid en tijdigheid van vereiste begrotingswijzigingen gedurende het jaar.

Afwijking in baten en lasten per taakveld ten opzichte van begroting (bedragen in miljoen)	Voordelig	Nadelig
Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en landschap	€ 3,3	-
Natuur en landelijk gebied	€ 4,6	-
Economische ontwikkeling	€ 1,4	-
Gebiedsopgaven	€ 6,3	-
Algemene dekkingsmiddelen en stelposten	€ 5,4	-
Bedrijfsvoering	€ 4,4	-
Overig < € 1,0	€ 4,6	-
Totaal (voor mutaties reserves)	€ 30,0	-
Mutaties reserves	-€16,9	-
Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves)	€ 13,1	-

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Kernpunt

Met ingang van boekjaar 2023 dient het college van Gedeputeerde Staten in de jaarrekening 2023 middels een rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties.

De wetgeving inzake de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is vastgesteld in Tweede en Eerste Kamer. De volgende stap in het formele proces van aanpassing van de relevante wet- en regelgeving betreft de aanpassing van het BBV en BADO. Per heden zijn deze nog niet aangepast en daarmee is in het BBV de rechtmatigheidsverantwoording niet benoemd als een verplichte toelichting in de jaarrekening. De provincie stelt haar jaarrekening op basis van de vereisten uit het BBV op. Aangezien de rechtmatigheidsverantwoording hier niet in genoemd is, bestaat er voor de provincie geen verplichting om deze verantwoording op te nemen in de jaarrekening. De provincie Flevoland heeft - in lijn met het advies van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - evenwel een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening, dit betreft daarmee een vrijwillige toelichting. De rechtmatigheidsverantwoording maakt hierdoor formeel dan ook geen onderdeel van het toetsingskader voor de accountant in het kader van accountantscontrole naar en oordeelsvorming over de getrouwheid van de jaarrekening als geheel.

Rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening concludeert college van Gedeputeerde Staten dat geen sprake is van rechtmatigheidsfouten groter dan de door Provinciale Staten vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). Op basis van de jaarrekening 2023 bedraagt deze verantwoordingsgrens € 8,7 miljoen.

Totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording

Aan de rechtmatigheidsverantwoording van het college van Gedeputeerde Staten ligt een stelsel aan (interne) controlewerkzaamheden ten grondslag. De afgelopen jaren heeft de interne organisatie zich ontwikkeld om deze verantwoording op te kunnen stellen. Deze positieve ontwikkeling heeft zich doorgezet in de afgelopen maanden.

De verbijzonderde interne controle functie heeft hiertoe een controleplan opgesteld. Het startpunt hiervoor is het afpellen van de stromen inzake de baten, lasten en balansmutaties en de rechtmatigheidsaspecten hierin. Op basis van een risicoanalyse per stroom zijn vervolgens de aard en diepgang van de werkzaamheden ter controle van de rechtmatigheid bepaald. De belangrijkste stromen waarop vervolgens detailwerkzaamheden zijn uitgevoerd betreffen de controle op de rechtmatigheid van inkopen en aanbestedingen, verstrekte subsidies, personele lasten, begrotingsrechtmatigheid, kredieten en mutaties in de reserves en voorzieningen. Deze werkwijze is vergelijkbaar met onze controleaanpak.

Onze aanpak

Aangezien de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening, maakt deze onderdeel uit van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening als geheel. Wij hebben controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de juistheid en volledigheid van de rechtmatigheidsverantwoording en de daaraan ten grondslag liggende rechtmatigheidsaspecten van de baten, lasten en balansmutaties in het jaar 2023.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben hiertoe onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers van de inkoopafdeling en verbijzonderde interne controle (VIC).
- ▶ Kennisgenomen van de uitkomsten van de door de verbijzonderde interne controle uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.
- ▶ Kennisgenomen van de door de provincie Flevoland vastgestelde financiële verordening, controleverordening en normenkader in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording.
- ▶ Controle van de rechtmatigheidsverantwoording door de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties over 2023 alsmede de begrotingsrechtmatigheid te controleren op basis van de door de provincie Flevoland uitgevoerde interne controles.

Wij merken op dat wij in ons controleplan een significant risico hebben onderkend dat financiële rechtmatigheidsfouten boven de verantwoordingsgrens niet zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Gegeven de omvang van de in afgelopen jaren geïdentificeerde financiële rechtmatigheidsfouten en onze risico-analyse in relatie tot de door Provinciale Staten voor 2023 is vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (zijnde € 8,7 miljoen) hebben wij onze risico-analyse met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording bijgesteld. Dit betekent dat wij geen significant risico onderkennen dat financiële rechtmatigheidsfouten boven de verantwoordingsgrens niet zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Belangrijkste observaties

Met betrekking tot de rechtmatigheid heeft de provincie de volgende bevindingen geconstateerd:

- ▶ Van de totale aanbestedingsplichtige inkopen van € 94,3 miljoen (inclusief btw) zijn voor een bedrag van € 2,0 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd (ca. 0,7% van de totale lasten over 2023 inclusief toevoegingen aan de reserves). De geconstateerde fouten zijn adequaat toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast heeft de provincie adequaat toegelicht welke acties zijn en worden ondernomen om de financiële rechtmatigheidsfouten in de toekomst te verlagen.
- ▶ Daarnaast is sprake van begrotingsoverschrijdingen ad € 0,2 miljoen (programma 6 Mobiliteit), die worden gecompenseerd door hogere - aan de overschrijding gerelateerde - baten. De begrotingsoverschrijdingen alsmede de analyse hiervan zijn eveneens adequaat toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- ▶ Omdat het totaalbedrag van de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten (inclusief begrotingsonrechtmatigheden) onder de verantwoordingsgrens zoals vastgesteld door Provinciale Staten voor de rechtmatigheidsverantwoording (zijnde 3% van de totale lasten, ofwel € 8,7 miljoen) blijft, zijn de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten niet toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Wel heeft de provincie de geconstateerde financiële rechtmatigheidsfouten adequaat toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag.
- ▶ Wij hebben op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden geen aanvullende financiële rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de in de jaarrekening 2023 opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is verantwoord.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Geen oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten of de directie geconstateerd

Kernpunt

In onze controle houden wij rekening met het risico dat het college van Gedeputeerde Staten of de directie interne beheersmaatregelen kan doorbreken en andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving kan uitoefenen. Er is sprake van onderbesteding op alle programma's. Dit verhoogt het risico op het doorschuiven van de voor het boekjaar door Provinciale Staten beschikbaar gestelde, maar door het college of directie niet bestede budgetten naar het volgend boekjaar. In onze controleaanpak houden wij er rekening mee dat dit frauderisico in de eerste plaats tot uitdrukking zou komen in de juistheid van de overlopende passiva en de juistheid van de onderhoudsvoorzieningen.

Onze aanpak

Wij hebben onder andere de volgende controlewerkzaamheden verricht, specifiek gericht op dit frauderisico:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij het directieteam, medewerkers van de afdeling concernzaken en medewerkers van de (verbijzonderde) interne controle met betrekking tot de opgenomen overlopende passiva en onderhoudsvoorzieningen.
- ▶ Evalueren van opzet en bestaan van het financieel afsluitproces en het subsidieproces, inclusief de hierin begrepen interne beheersmaatregelen rondom handmatige (memoriaal) boekingen in de financiële administratie.
- ▶ Wij hebben de juistheid van de overlopende passiva met verhoogde diepgang getoetst middels een uitgebreide deelwaarneming aan de hand van de onderliggende documentatie (facturen, contracten, bankafschriften, etc.) en hierbij specifiek gelet op de toerekening aan het juiste verslagjaar.
- ▶ Wij hebben vastgesteld of de opgenomen onderhoudsvoorzieningen voldoen aan de geldende spelregels van de Notitie "Materiële vaste activa" van de Commissie BBV.

- ▶ Wij hebben de gehanteerde veronderstellingen bij de bepaling van de onderhoudsvoorzieningen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang. Daarbij hebben wij ons met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen. Hiertoe hebben wij onder andere een retrospectieve beoordeling uitgevoerd op de aannames en veronderstellingen in voorgaand boekjaar.
- ▶ Wij hebben data-analyse toegepast om (handmatige) boekingen in de financiële administratie met een verhoogd risico te signaleren op basis van vooraf vastgestelde risicocriteria. De geselecteerde (handmatige) boekingen hebben wij vervolgens in detail gecontroleerd aan de hand van de onderliggende documentatie.

Belangrijkste observaties

- ▶ In overeenstemming met voorgaande jaren constateren wij dat het aantal door de ambtelijke organisatie gemaakte handmatige boekingen in de jaarafsluiting relatief hoog is in vergelijking met andere maanden. Dit is onder andere het gevolg van de interne systematiek van provincie Flevoland, waarbij mutaties in de reserves en voorzieningen enkel in het kader van de jaarafsluiting worden geboekt.
- ▶ Wij hebben geen indicaties verkregen voor bijzondere of ongebruikelijke boekingen of oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten of de directie.

Conclusie

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd die duiden op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college van Gedeputeerde Staten of de directie met als doel het jaarrekeningresultaat oneigenlijk te beïnvloeden of niet bestede budgetten door te schuiven naar volgend jaar.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Opbrengstverantwoording overige baten

Kernpunt

Wij zijn bij het identificeren en inschatten van frauderisico's uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan. Naast de opbrengsten uit het provinciefonds en de opcenten motorrijtuigenbelasting worden de lasten van de provincie gedekt middels overige baten. Deze overige baten zijn qua aard zeer divers (belastingen, leges, huuropbrengsten, pachtopbrengsten, detachering van medewerkers, rentebaten, subsidieopbrengsten, et cetera). Volgens onze inschatting doet dit risico zich met name voor bij de inschatting en juiste afgrenzing van de overige baten en specifiek de ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten. Wij hebben hiervoor een fraude risico onderkend.

Onze aanpak

Wij hebben onder andere de volgende controlewerkzaamheden verricht, specifiek gericht op dit frauderisico:

- ▶ Wij hebben de opzet en het bestaan van de interne beheersing met betrekking tot de verantwoording van de overige baten (als onderdeel van het financieel afsluitproces) beoordeeld.
- ▶ Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij de betrokken medewerkers van het expertiseteam Financiën omtrent de verantwoorde overige baten.
- ▶ Wij hebben de volledigheid van de verantwoorde ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten met verhoogde diepgang getoetst aan de hand van de onderliggende gerealiseerde subsidiabele kosten. In dit kader hebben wij ook getoetst of de verantwoorde gerealiseerde subsidiabele kosten, die ten grondslag liggen aan de verantwoorde ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten, volledig zijn verantwoord.

Belangrijkste observaties

- ▶ Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd met betrekking tot de verantwoorde overige baten en specifiek de ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden en bevindingen concluderen wij dat de overige baten en specifiek de ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten volledig (en juist) worden verantwoord.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Verantwoording van de bezoldiging van de topfunctionarissen in de WNT-verantwoording

Kernpunt

Op basis van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt daarnaast een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor de bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de bezoldigingsmaxima van topfunctionarissen overschrijden.

Gegeven de complexiteit van deze wetgeving in combinatie met de (wettelijk bepaalde) lage controletolerantie voor de accountant bestaat een verhoogd risico dat de WNT over 2023 niet is nageleefd en/of de toelichting op de WNT niet voldoet aan de gestelde vereisten.

Onze aanpak

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de WNT over 2023 is nageleefd en dat de toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij de verantwoordelijk medewerkers inzake de totstandkoming van de WNT-verantwoording.
- ▶ Aansluiten van de WNT-verantwoording in de jaarrekening met onderliggende bescheiden uit de salarisadministratie en financiële administratie.
- ▶ Vaststellen of de bedragen in de WNT-verantwoording tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de WNT.
- ▶ Analyse van de volledigheid van functionarissen die verantwoord dienen te worden in het kader van de WNT.
- ▶ Analyse volledigheid van de in de verantwoording opgenomen looncomponenten en vergoedingen, zowel vanuit de salaris- als de financiële administratie.

Belangrijkste observaties:

In overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving kwalificeren de secretaris en de griffier van de provincie als leidinggevende topfunctionaris. De bezoldiging van zowel de secretaris als de griffier blijft binnen het voor de provincie algemeen geldende bezoldigingsmaximum.

Anticumulatiebepaling

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of geen sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen. Evenals vorig jaar hebben wij in onze controleverklaring deze aangelegenheid benadrukt middels een paragraaf ter benadrukking van overige aangelegenheden.

Conclusie

Wij hebben vastgesteld dat provincie Flevoland over 2023 de WNT heeft nageleefd en dat de WNT-verantwoording in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage

Kernpunt

De provincie Flevoland dient middels de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2023 verantwoording af te leggen over 36 specifieke uitkeringen (2022: 28). Iedere specifieke uitkering heeft eigen kenmerken en specifieke voorwaarden en vereisten. Als gevolg hiervan hebben wij een verhoogd risico ten aanzien van de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage onderkend.

Onze aanpak

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Wij hebben per specifieke uitkering onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat de financiële verantwoording in de SiSa-bijlage juist, volledig en rechtmatig is:

- ▶ inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers van de financiële en specifieke afdelingen;
- ▶ kennisnemen van de specifieke regeling, projectplannen en beschikkingen;

- ▶ vaststellen of de verantwoorde bestedingen in de SiSa-bijlage aansluiten met de financiële administratie;
- ▶ detailcontrole van de verantwoorde bestedingen op basis van onderliggende documentatie en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Belangrijkste observaties:

- ▶ De provincie Flevoland heeft per specifieke uitkering een dossier gevormd, waarin de te verantwoorden bedragen en indicatoren zijn opgenomen. Wij hebben geconstateerd dat de inrichting van de dossiers niet consistent was en de kwaliteit/volledigheid van de opgeleverde documentatie wisselend.
- ▶ Mede gegeven het relatief grote aantal specifieke uitkeringen waarover in de jaarrekening 2023 verantwoording moet worden afgelegd (36 versus 28 in 2022) blijft de controle van de SiSa-bijlage hiermee een intensief proces.
- ▶ Wij adviseren dan ook deze dossiers per regeling het komende jaar verder te uniformeren en harmoniseren en ook gedurende het jaar bij te werken. Dit helpt ook om beter inzicht in de tussentijdse realisatie van de ontvangen specifieke uitkeringen te verkrijgen. Op basis hiervan kunnen dan ook - indien noodzakelijk - tussentijds begrotingswijzigingen doorgevoerd worden. Daarnaast voorkomt dit aanvullende vragen in het kader van de accountantscontrole.
- ▶ In verband met de wetwijzigingen rondom de rechtmatigheids-verantwoording is in de Provinciewet per abuis niet opgenomen dat de accountant naast de getrouwheid van de jaarrekening ook de rechtmatigheid van de met de ontvangen specifieke uitkeringen samenhangende baten, lasten en balansmutaties dient te controleren. Middels een aanpassing van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 d.d. 9 april 2024 heeft het ministerie van BZK dit hersteld.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Verantwoording van specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage

Conclusie

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkering geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporterings-tolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In de bijlage van dit verslag zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. De provincie kan deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF)

Kernpunt

Provincie Flevoland heeft ultimo 2023 voor € 8,5 miljoen (2022: € 8,5 miljoen) aan langlopende leningen verstrekt aan stichting DE-on (EEF), die hiermee duurzame energieprojecten financiert. Dit betreffen relatief risicovolle leningen, die niet door marktpartijen worden verstrekt.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft beoordeeld of de marktwaarde van de verstrekte leningen ultimo 2023 lager is dan de nominale waarde van de leningen. Op basis hiervan heeft het college ultimo 2023 een voorziening gevormd van € 2,8 miljoen (2022: € 0,8 miljoen).

Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om de juiste waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on vast te stellen:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers, waaronder financieel medewerkers van de provincie alsmede de directie van Stichting DE-on. Hierbij hebben wij ook specifieke, meer risicovolle door Stichting DE-on verstrekte leningen besproken.
- ▶ Beoordeling van de leningsovereenkomsten.
- ▶ Beoordeling van de behaalde financiële resultaten door Stichting DE-on.
- ▶ Beoordeling van de financiële prognoses, toekomstige kasstroomprognoses alsmede de leningenportefeuille van Stichting DE-on.

Belangrijkste observaties

- ▶ Het college heeft de financiële resultaten, leningenportefeuille en begroting 2023 e.v. van Stichting DE-on geanalyseerd. Op basis hiervan heeft het college een inschatting gemaakt van de marktwaarde van de door provincie Flevoland verstrekte leningen. Het college schat in dat de marktwaarde van de verstrekte leningen € 5,7 miljoen bedraagt en heeft een voorziening gevormd voor het verschil tussen de omvang van de verstrekte leningen en de marktwaarde. Voor dit bedrag van € 5,7 miljoen is een oormerk opgenomen in de brede bestemmingsreserve.
- ▶ In de jaarrekening van 2022 zijn de onzekerheden met betrekking tot de waardering van de door DE-on verstrekte leningen toegelicht. Van de door DE-on verstrekte leningen had ultimo 2022 € 2,0 miljoen een hoger waarderingsrisico. Ultimo 2022 was de inschatting van het college dat dit bedrag echter volledig terugbetaald zou kunnen worden door DE-on. In 2023 is echter gebleken dat de ontwikkelingen bij de leningnemer minder positief zijn uitgevallen. Als gevolg hiervan dient DE-on haar verstrekte lening en de rentevorderingen voor een groot gedeelte af te waarderen, gezien er voornemens zijn de lening grotendeels kwijt te schelden. De impact hiervan op het resultaat van DE-on over 2023 bedraagt € 1,95 miljoen.
- ▶ Naar aanleiding van deze afwaardering van een verstrekte lening is door de stichting de forecast DE-on herijkt. In de nabije toekomst (jaren 2024 tot en met 2027) wordt een beperkt oplopend (positief) resultaat verwacht. Gezien deze resultaten nog onzeker zijn, heeft de provincie in de waardering van de aan DE-on verstrekte leningen ultimo 2023 geen rekening gehouden.

Conclusie

Op basis van onze uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de verstrekte leningen, inclusief de verantwoorde voorziening, aan Stichting DE-on ultimo 2023 juist zijn gewaardeerd in de jaarrekening. Wij kunnen ons vinden in de door het college gemaakte inschattingen.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Waardering Flevokust Haven

Kernpunt

Flevokust Haven is in de jaarrekening 2023 in lijn met voorgaande jaren verantwoord als een investering in materiële vaste activa met economisch nut. In overeenstemming met het BBV (artikel 65 lid 1) heeft het college getoetst of de marktwaarde van Flevokust Haven lager is dan de boekwaarde. Ten behoeve van bepaling van de marktwaarde heeft het college een externe specialist (taxateur) ingeschakeld.

In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor het verschil tussen de vervaardigingsprijs minus cumulatieve afschrijvingen (€ 14,6 miljoen) en de inschatting van de marktwaarde (€ 9,3 miljoen). Ultimo 2023 is dan ook een voorziening opgenomen voor de lagere marktwaarde van Flevokust Haven van € 5,3 miljoen (2022: € 6,9 miljoen).

Onze aanpak

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om vast te stellen dat Flevokust Haven juist is gewaardeerd in de jaarrekening 2023:

- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij verantwoordelijk medewerkers.
- ▶ Inspectie van het taxatierapport van Flevokust Haven.
- ▶ Beoordeling van de aanvaardbaarheid van de aannames, inschattingen en parameters die ten grondslag liggen aan de taxatiewaarde.
- ▶ Beoordeling van competenties, capaciteiten en objectiviteit van de door het college ingeschakelde taxateur.
- ▶ Controle van de in de jaarrekening opgenomen voorziening op basis van het onderliggende taxatierapport.

Belangrijkste observaties

- ▶ Het college van Gedeputeerde Staten heeft de marktwaarde van Flevokust Haven ultimo 2023 ingeschat op € 9,3 miljoen (2022: € 7,6 miljoen). Voor deze inschatting is gebruik gemaakt van een taxatierapport door een externe taxateur met peildatum 31 december 2023.
- ▶ Omdat de marktwaarde van Flevokust Haven in 2023 is toegenomen met € 1,7 miljoen, is de in eerdere jaren opgenomen voorziening inzake de lagere marktwaarde van Flevokust Haven afgenomen met een bedrag van € 1,1 miljoen. Het verschil van € 0,6 miljoen ziet toe op de reguliere afschrijving op Flevokust Haven over 2023. Het materieel vast actief Flevokust Haven wordt in lijn met het BBV en de financiële verordening lineair afgeschreven in 40 jaar.
- ▶ Wij kunnen instemmen met de inschattingen, aannames en parameters die ten grondslag liggen aan de ingeschatte marktwaarde van Flevokust Haven.

Conclusie

Op basis van de door ons verrichte controlewerkzaamheden concluderen wij dat Flevokust Haven in de jaarrekening 2023 juist is gewaardeerd.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Speerpunten van Provinciale Staten

Provinciale Staten heeft de mogelijkheid ons aandachtspunten mee te geven in het kader van onze controle. Aan de specifieke onderwerpen die de Staten ons meegeven besteden wij in onze controle en rapportering meer aandacht dan noodzakelijk zou zijn voor onze reguliere jaarrekeningcontrole. Dit doen wij door het houden van interviews en het beoordelen van specifieke informatie. Uitgangspunt daarbij is een beoordeling op hoofdlijnen, zodat Provinciale Staten vanuit haar controlerende taak kan bepalen of nader onderzoek naar deze onderwerpen gewenst is.

Via de Commissie Planning & Control heeft u ons voor de jaarrekening 2023 de volgende specifieke speerpunten meegegeven:

- ▶ inventarisatie van noodzakelijke actualisatie financiële kaderstelling (bijvoorbeeld financiële verordening, treasury statuut, et cetera);
- ▶ relatie tussen de paragraaf Verbonden partijen en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (zijn de risico's met betrekking tot verbonden partijen meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing);
- ▶ aandachtspunten met betrekking tot de governance rond verbonden partijen.

Inventarisatie van noodzakelijke actualisatie financiële kaderstelling

- ▶ Wij hebben voor de meest relevante financiële kaders vastgesteld wanneer deze voor het laatst zijn geactualiseerd en of wij indicaties hebben dat deze mogelijk geactualiseerd dienen te worden:

Document	Laatste actualisatie	Actualisatie mogelijk vereist?
Financiële verordening	2024	Nee
Controleverordening	2024	Nee
Treasurystatuut provincie Flevoland 2014	2014	Mogelijk, waarbij opgemerkt dient te worden dat de onderliggende wet- en regelgeving (wet Financiering decentrale overheid en de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) in de afgelopen jaren niet zijn gewijzigd.
Nota risico en weerstandsvermogen 2021	2021	Conform het bestaande beleid wordt de Nota risico en weerstandsvermogen elke vier jaar geactualiseerd (derhalve in december 2025)
Kadernota verbonden partijen 2015	2015	Ja, zie toelichting op volgende pagina
Nota reserves en voorzieningen 2020-2023	2020	Conform het bestaande beleid wordt de Nota reserves en voorzieningen elke vier jaar geactualiseerd (derhalve in 2024)

- ▶ Samenvatten adviseren wij dan ook om het Treasurystatuut en de Kadernota verbonden partijen 2015 te actualiseren. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de volgende pagina.
- ▶ Wij hebben begrepen dat de provincie reeds is gestart met de actualisatie van het Treasurystatuut en de Kadernota verbonden partijen en reeds onderwerp van gesprek is geweest in de Commissie Planning & Control.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Speerpunten van Provinciale Staten

Relatie tussen de paragraaf Verbonden partijen en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (zijn de risico's met betrekking tot verbonden partijen meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing)

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag is informatie opgenomen over de weerstandscapaciteit (de beschikbare financiële middelen om de financiële risico's op te vangen), de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2023 is gevoerd. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft de provincie risico's waarvoor al voorzieningen zijn getroffen of waarmee al rekening is gehouden binnen specifieke reserves of stelposten buiten beschouwing gelaten.

In de paragraaf Verbonden partijen heeft alle publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen opgenomen waarin de provincie een bestuurlijk én financieel belang heeft. Dit laatste houdt in dat de provincie financiële middelen ter beschikking heeft gesteld aan een verbonden partij en de provincie deze middelen niet meer kan verhalen indien de verbonden partij failliet gaat. De hiermee samenhangende risico's dienen dan ook - met inachtneming van de spelregels rondom de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing die hierboven zijn gedefinieerd - in acht te worden genomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

In totaal heeft de provincie Flevoland in de paragraaf Verbonden partijen 17 verbonden partijen geïdentificeerd. In totaal heeft de provincie Flevoland aan haar verbonden partijen voor een bedrag van € 13,1 miljoen kapitaal verstrekt. Daarnaast is in totaal voor een bedrag van € 10,1 miljoen aan leningen verstrekt. Dit kan samengevat als volgt worden weergegeven:

Verbonden partij	Verstrekt kapitaal (in € 1.000)	Verstrekte leningen (in € 1.000)
Airport Garden City C.V.	1.000	1.600
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	572	-
Stichting DE-ON	-	8.500
Groeifonds Flevoland B.V.	10.700	-
Overige verbonden partijen (< € 0,5 miljoen)	855	-
Totaal	13.127	10.100

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft de provincie voor het Provinciaal Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen (hierna: nazorgfonds) en OMALA N.V. risico's onderkend voor tegenvallers in de grondexploitatie (OMALA N.V.) respectievelijk tegenvallende rendementen op korte en lange termijn (nazorgfonds). Voor de overige verbonden partijen zijn geen risico's onderkend.

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden met betrekking tot de in de balans verantwoorde financiële vaste activa (waaronder de kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen en verstrekte leningen) hebben wij geen indicaties dat met betrekking tot Airport Garden City C.V., N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, Groeifonds Flevoland B.V. en de overige verbonden partijen sprake is van financiële risico's die tot uitdrukking zouden moeten worden gebracht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor onze bevindingen met betrekking tot de waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-ON verwijzen wij naar de paragraaf "Waardering van de verstrekte leningen aan Stichting DE-on (EEF)" van dit verslag.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Speerpunten van Provinciale Staten

Aandachtspunten met betrekking tot de governance rond verbonden partijen

Het beleid en kaders rondom verbonden partijen zijn door de provincie Flevoland vastgelegd in:

- ▶ **Kadernota verbonden partijen 2015** (vastgesteld door Provinciale Staten op 28 oktober 2015); in hoofdstuk 5 Governance wordt ingegaan op de kaders voor de governance rondom verbonden partijen. Hierbij is in algemene zin geduid hoe het college van Gedeputeerde Staten verantwoording aflegt aan Provinciale Staten rondom verbonden partijen (waaronder de voorgang van de beleidsinhoudelijke doelstellingen, besteding van middelen en risico's en kansen). Hierbij wordt primair aangesloten op de reguliere planning- en controlcyclus (begroting, jaarstukken en bestuursrapportages). Ditzelfde geldt voor het toezicht door Provinciale Staten.
- ▶ **Protocol Verbonden Partijen van de Provincie Flevoland** (versie juni 2016): in dit protocol zijn de werkafspraken tussen het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten rondom verbonden partijen vastgelegd, waaronder de wijze waarop wordt omgegaan met de sturing en verantwoording. Hierbij is per verbonden partij geduid hoe sturing door Provinciale Staten en het college van Gedeputeerde Staten plaatsvindt. Verder zijn in het protocol afspraken gemaakt over de informatievoorziening van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, met als primair uitgangspunt de actieve informatieplicht van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten en de reguliere planning- en controlcyclus.

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden hebben wij de volgende observaties:

- ▶ De Kadernota verbonden partijen is voor het laatst geactualiseerd in 2015. Dit betekent dat de kadernota mogelijk niet meer aansluit bij de actualiteit. Wij adviseren de provincie dan ook de Kadernota verbonden partijen komend jaar te actualiseren.
- ▶ Het Protocol Verbonden Partijen van de Provincie Flevoland is voor het laatst geactualiseerd in juni 2016. Als gevolg hiervan is het protocol op onderdelen verouderd. Zo zijn niet alle huidige verbonden partijen opgenomen in het protocol en is de inschatting van de complexiteit per verbonden partij - en de op basis hiervan ingerichte governance - mogelijk niet meer actueel. Wij adviseren dan ook om in samenhang met de actualisatie van de Kadernota verbonden partijen ook het protocol te actualiseren.
- ▶ In het jaarverslag legt het college van Gedeputeerde Staten verantwoording af rondom de verbonden partijen middels het jaarverslag en de paragraaf Verbonden partijen, waarbij de informatie verspreid over het jaarverslag is opgenomen. Wij geven in overweging om de informatie rondom verbonden partijen meer geconcentreerd in de paragraaf Verbonden partijen op te nemen, waarbij ook verantwoording wordt afgelegd over de voorgang van de beleidsinhoudelijke doelstellingen, besteding van middelen en risico's en kansen. Hiermee kan dan eenduidiger verantwoording worden afgelegd over de verbonden partijen en de toezichthoudende rol van Provinciale Staten worden versterkt.
- ▶ Voor wat betreft de governance rond verbonden partijen dient opgemerkt te worden dat in de Kadernota verbonden partijen en het protocol de kaders hiervoor duidelijk zijn uitgewerkt. Wel is het veelal zo dat de governance primair bij het aangaan van een relatie met een verbonden partij kan worden vormgegeven en dat aanpassingen naderhand complex zijn. Vanuit dit perspectief adviseren wij dan ook bij het aangaan van nieuwe verbonden partijen (meer) aandacht te hebben voor de inrichting van de governance, om te borgen dat de inrichting hiervan aansluit op de verwachtingen van zowel Provinciale Staten als het college.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Uw jaarverslag en onze observaties

Informatiewaarde

Uw jaarverslag bestaat uit de programma-verantwoording, de paragrafen en overige informatie. De informatiewaarde en leesbaarheid van uw jaarverslag is goed.

In overeenstemming met de omvang en complexiteit van de provincie bevat het jaarverslag een evenwichtige en uitvoerige analyse van de financiële situatie op de verslagdatum, ontwikkelingen tijdens het boekjaar en inkomsten, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden. Daarnaast is in het jaarverslag de verwachte gang van zaken opgenomen.

Kwaliteit paragrafen

Uw jaarverslag bevat alle paragrafen die op basis van het BBV verplicht zijn gesteld. De opgenomen paragrafen voldoen aan de vereisten op basis van het BBV en bieden veel informatie. De informatie is gestructureerd en overzichtelijk opgenomen in het jaarverslag. Wij beoordelen de kwaliteit van uw paragrafen als goed.

Jaarverslag voldoet aan het BBV

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat op basis van de verkregen kennis bij de jaarrekeningcontrole.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

IT omgeving

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Onze visie op uw interne beheersing

Wij hebben inzicht verkregen in de opzet van de interne beheersomgeving, voor zover relevant voor onze opdracht. Wij hebben in het kader hiervan een nadruk gelegd op de rol van informatietechnologie (IT) en het gebruik ervan door uw organisatie. Het gebruik van IT is van invloed op de manier waarop de informatie die relevant is voor de jaarrekening wordt ingevoerd, verwerkt, onderhouden en gerapporteerd.

Wij hebben dit inzicht gebruikt voor het uitvoeren van een effectieve controle. Wij hebben hierbij de opzet en het bestaan van de IT beoordeeld en op basis daarvan onze algemene auditstrategie, risicobeoordelingen en de opzet van onze controlewerkzaamheden bepaald.

Wij hebben een volledig gegevensgerichte controleaanpak toegepast. Dit betekent dat wij de werking van de (belangrijkste) interne beheersmaatregelen niet hebben getoetst. In onze boardletter 2023, uitgebracht in december 2023, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2023 opgenomen. Over het algemeen constateren wij dat provincie Flevoland onze aanbevelingen en bevindingen voortvarend oppakt.

De directie en het college spreken de ambitie uit om zich door te blijven ontwikkelen ten aanzien van een effectieve IT-beheersomgeving.

Vanwege de scherpe vereisten is bij veel van onze controlecliënten sprake van bevindingen in de opzet, bestaan en/of werking van de IT-beheersomgeving. Wij hanteren daarmee in veel gevallen een volledig gegevensgerichte controleaanpak en steunen daarbij niet op de interne IT-beheersomgeving.

Ons beeld van de IT omgeving

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze controle hebben wij niet primair gericht op het afgeven van een oordeel op de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde dataverwerking (of onderdelen daarvan). De jaarrekeningcontrolewerkzaamheden hebben ten aanzien van de systemen binnen de reikwijdte van onze controle geen tekortkomingen geïdentificeerd ten aanzien van de continuïteit en de betrouwbaarheid van uw geautomatiseerde gegevensverwerking, uitgezonderd de bevindingen zoals opgenomen in onze boardletter van december 2023.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

Frauderisico's en bevindingen

Voor een beschrijving van de door ons geïdentificeerde frauderisico's, de in respons daarop uitgevoerde werkzaamheden en onze bevindingen verwijzen wij naar de sectie Onze kernpunten uit de controle. Het door ons geïdentificeerde frauderisico betreft mogelijke on eigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten, zoals beschreven op pagina 11 van dit verslag.

Signalen en aanwijzingen

De volgende signalen voor fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving zijn ons bekend geworden en achten wij relevant om (nogmaals) met u te delen:

Datalekken/inbreuken op persoonsgegevens

Uit het Register datalekken Provincie Flevoland 2023 blijkt dat in 2023 zes datalekken hebben plaatsgevonden. Één van deze datalekken, waarbij een iPad vermist is geraakt, is gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

De betreffende iPad is op afstand gewist en later geretourneerd aan de provincie, waarna deze is vernietigd. De overige datalekken zijn gegeven de mogelijke impact op de slachtoffers door de provincie niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Frauderisicobeheersing

Wij hebben vastgesteld dat de provincie Flevoland een frauderisicoanalyse heeft uitgevoerd. Uit de door de provincie opgestelde frauderisicoanalyse blijkt dat voor de geïdentificeerde frauderisico's beheersmaatregelen zijn getroffen en dat het resterende netto-risico wordt ingeschat op laag. Wij hebben de opzet en het bestaan van de gedefinieerde beheersmaatregelen niet getoetst. Wij geven de provincie in overweging hier komend jaar door de verbijzonderde interne controle onderzoek naar te laten doen.

Voor een beschrijving van de verantwoordelijkheden van het college van Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en van de accountant ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving verwijzen wij naar bijlage Verplichte communicatie.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Afweging of de financiële positie voldoende is om de provincie in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de provincie in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De jaarrekening is door het college opgesteld uitgaande van continuïteit, gebaseerd op het oordeel van het college dat de provincie haar activiteiten in de voorzienbare toekomst zal voortzetten en aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

Als accountant moeten wij vaststellen dat de door het college gehanteerde veronderstellingen inzake de afweging dat de provincie in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is. Tevens moeten wij op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de provincie haar financiële risico's kan opvangen.

Als uitgangspunt van onze oordeelsvorming hebben wij van het college de onderbouwing opgevraagd van haar beoordeling, inclusief een afweging over het al dan niet aanwezig zijn van een situatie van materiële onzekerheid (management assessment).

De beoordeling (van het college) is gebaseerd op uitgangspunten en verwachtingen of aannames over toekomstige ontwikkelingen. Alhoewel de verslaggevingsregels geen harde afgrenzing bevatten van de in ogenschouw te nemen periode hanteren we als minimaal te beoordelen periode een jaar na het opmaken van de jaarrekening, welke meestal samenvalt met de datum van onze controleverklaring.

Op basis van onze werkzaamheden en de verkregen informatie concluderen wij, als accountant, dat het college de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie adequaat heeft onderbouwd en de afweging van het college dat de provincie in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder aanvaardbaar is en geen sprake is van materiële onzekerheid. Onze beoordelingsperiode betreft een periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van de controleverklaring.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Managementsamenvatting

Kernpunten uit de controle

Uw jaarverslag

Interne beheersing

Fraude

Continuïteit

Bijlagen

Nieuwe controleverklaring

Met ingang van het boekjaar 2022 rapporteren wij als gevolg van de aanpassing van de Nederlandse controlestandaard 700 in onze controleverklaring over de onderkende risico's voor continuïteit en fraude en hoe wij daaraan in de controle opvolging hebben gegeven. Concreet betekent dit dat in de controleverklaring twee secties zijn toegevoegd, namelijk "Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling" en "Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's".

Gezien het belang van deze onderwerpen hebben wij van het college een frauderisicoanalyse gekregen. Tevens hebben wij ter onderbouwing van de continuïteit een analyse ontvangen inzake de afweging of risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

In deze sectie hebben wij toegelicht of wij wel of niet feiten en omstandigheden hebben onderkend die aanleiding geven te veronderstellen dat er een risico is dat risico's niet vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen. Aanvullend hebben wij beschreven welke werkzaamheden wij hebben verricht met betrekking tot uw conclusie dat de continuïteitsveronderstelling kan worden gehanteerd. Onderdeel van onze werkzaamheden is geweest het beoordelen van uw toelichting van de onzekerheden, de feiten en omstandigheden en de maatregelen die getroffen zijn om eventuele risico's die niet vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel zijn op te vangen te mitigeren.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Op basis van onze risicoanalyse en de frauderisicoanalyse zoals ontvangen van het management hebben wij het volgende frauderisico opgenomen:

- ▶ Oneigenlijke beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat door het college van Gedeputeerde Staten (verondersteld frauderisico op basis van de Nederlandse controlestandaarden)
- ▶ Onvolledige verantwoording van overige baten uit ontvangen subsidies en inkomensoverdrachten (verondersteld frauderisico op basis van de Nederlandse controlestandaarden)

Gezien het belang van deze risico's hebben wij u gevraagd een adequate toelichting op te nemen hoe u deze risico's beheerst en wat de mogelijke impact van deze risico's is op onder de meer de realisatie van uw doelstellingen, het naleven van wet- en regelgeving en de financiële positie van uw organisatie.

Ons uitgangspunt is geweest dat de mate van detail en omvang van de beschrijving van de onderkende risico's en werkzaamheden evenredig is met het belang van deze risico's en de mate waarin daaraan door ons aandacht is besteed in de controle.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlagen

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Controleverschillen

Materialiteit

Onze controle is gericht op het ontdekken van materiële fouten in de financiële verantwoording. Via de controleverklaring geven we aan dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft, hetgeen inhoudt dat wij een redelijke mate van zekerheid hebben dat de jaarrekening geen materiële fouten bevat.

Wij hebben een materialiteit gehanteerd van (afgerond) € 2,9 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op 1% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves (€ 291,5 miljoen). Wij hebben 1% van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves als grondslag genomen, omdat op grond van artikel 2 lid 1 van het Besluit accountantscontrole

decentrale overheden (BADO) de goedkeuringstolerantie voor de oordeelsvorming over de jaarrekening gesteld dient te worden op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

Tijdens onze controle hebben wij verschillen tussen bedragen, classificaties, presentatie en toelichtingen vastgesteld. Dit kan betrekking hebben op:

- ▶ de waardering of presentatie van posten van de jaarrekening;
- ▶ zoals ze naar onze mening moeten worden gewaardeerd of gepresenteerd in overeenstemming met Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Gecorrigeerde controleverschillen

Beschrijving van het controleverschil	Bedrag (impact op resultaat voor mutaties reserves)	Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving	Referentie in dit verslag
Controleverschil inzake subsidieverstrekking aan de gemeente Urk per 2024, waarvan de lasten deels te vroeg zijn verantwoord in 2023.	€ 350.000	Wij hebben beoordeeld in hoeverre dit controleverschil voortvloeit uit een tekortkoming in de interne beheersomgeving. Wij hebben geen significante tekortkomingen vastgesteld in het financiële afsluitingsproces.	N.v.t.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen

Wij hebben de ongecorrigeerde controleverschillen met het college van Gedeputeerde Staten besproken. Wij zijn van mening dat alle verschillen door het college zouden moeten worden aangepast. Wij kunnen ons echter vinden in het standpunt van het college om deze niet aan te passen, gezien deze bedragen niet van materieel belang zijn voor het getrouwe beeld van de jaarrekening.

De overwogen kwalitatieve factoren zijn:

- ▶ het effect op de resultaatsontwikkeling;
- ▶ het effect op de balansposten;
- ▶ het eigen vermogen.

Beschrijving van het controleverschil	Bedrag	Effect van deze bevinding op de evaluatie van de interne beheersomgeving	Referentie in dit verslag
Geen.	-	N.v.t.	N.v.t.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Wij zijn onafhankelijk

Hierbij brengen wij u schriftelijk verslag uit over onze onafhankelijkheid en vergoedingsgerelateerde onderwerpen krachtens het beleid van provincie Flevoland inzake de onafhankelijkheid van de accountant, de Nederlandse en internationale controlestandaarden evenals de toepasselijke Nederlandse wet- en regelgeving inzake onafhankelijkheid. Deze rapportage heeft betrekking op Ernst & Young Accountants LLP, de overige EY-netwerkfirma's in Nederland en andere landen (gezamenlijk: EY of wij).

Dienstverlening

Wij hebben geen andere opdrachten verricht dan de controle van de jaarrekening 2023. Deze dienstverlening heeft plaatsgevonden in overeenstemming met ons controleplan gedateerd op 25 januari 2024.

Langdurige betrokkenheid

Er is geen sprake van langdurige betrokkenheid van betrokken teamleden die op grond van de onafhankelijkheidsregels niet is toegestaan.

Financiële relaties

Financiële relaties kunnen betrekking hebben op relaties van EY als onderneming met provincie Flevoland, evenals relaties van individuen (persoonlijke onafhankelijkheid). Daarom voert EY werkzaamheden uit in Nederland en op onze buitenlandse locaties om vast te stellen of een covered person met betrekking tot provincie Flevoland of een EY-lidfirma verboden financiële regelingen heeft met provincie Flevoland.

Er zijn geen bevindingen geconstateerd tijdens de audit- en engagementperiode.

Andere onafhankelijkheidskwesties

Andere onafhankelijkheidskwesties kunnen bestaan uit:

- ▶ Zakelijke relaties
- ▶ Werkrelaties
- ▶ Andere persoonlijke relaties
- ▶ Geschenken en gastvrijheid
- ▶ Juridische procedures

Wij zijn niet op de hoogte van dergelijke kwesties die redelijkerwijs van invloed geacht kunnen worden te zijn op onze onafhankelijkheid met betrekking tot provincie Flevoland.

Gebruik van niet-EY-accountants en externe specialisten

Wij hebben bij de uitvoering van onze controle geen gebruik gemaakt van niet-EY-accountants of externe specialisten.

Onafhankelijkheidsverklaring

Wij kunnen u bevestigen dat L.M. (Leon) de Vries, in zijn functie als externe accountant, Ernst & Young Accountants LLP, haar netwerkfirma's en haar partners, (senior) managers en overige teamleden, die de wettelijke controle uitvoeren, onafhankelijk zijn van provincie Flevoland.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Verbonden partijen

Ten aanzien van de verbonden partijen van provincie Flevoland hebben wij vastgesteld dat:

- ▶ de (significante transacties met) verbonden partijen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening en de paragraaf Verbonden partijen;
- ▶ geen sprake is van indicaties voor ongeautoriseerde significante transacties met verbonden partijen die indicaties geven voor fraude;
- ▶ geen sprake is van indicaties dat de van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet is nageleefd.

Naleving notitie verbonden partijen commissie BBV

In oktober 2016 heeft de commissie BBV haar notitie inzake verbonden partijen herzien. In deze notitie gaat de commissie BBV onder meer in op de definitie van verbonden partijen, de begrotings- en verslaggevingsvoorschriften voor verbonden partijen, rechtmatigheid en bestuur en toezicht.

Op grond van deze verslaggevingsvoorschriften dient in de paragraaf Verbonden partijen onder meer de (verwachte) omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar te worden opgenomen, alsmede de (verwachte) omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar.

In de paragraaf Verbonden partijen in de jaarrekening 2023 heeft provincie Flevoland hiervoor – in lijn met de notitie verbonden partijen – een schatting aangehouden, omdat de jaarcijfers 2023 van de verbonden partijen veelal nog niet beschikbaar zijn. Deze schatting is door provincie Flevoland toereikend toegelicht in de paragraaf verbonden partijen. Wij kunnen ons hierin vinden.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, die informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2023 is gevoerd.

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de resterend beschikbare weerstandscapaciteit over de afgelopen jaren:

Weerstandsvermogen (bedragen x € miljoen)	Jaarverslag 2023	Jaarverslag 2022	Jaarverslag 2021	Jaarverslag 2020
Beschikbare capaciteit (A)	18,8	19,9	15,3	13,8
Benodigde capaciteit (B)	12,9	13,9	9,9	9,3
Ratio weerstandsvermogen	1,5	1,4	1,5	1,5
Weerstandsvermogen (A-B)	5,9	6,1	5,4	4,6

De ratio tussen de beschikbaar en benodigde weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2023 1,5 (2022: 1,4). Hiermee kwalificeert de ratio (op basis van de interne nota weerstandsvermogen en risicobeheersing) als ruim voldoende (vorig jaar: ruim voldoende). De toename van de benodigde en beschikbare capaciteit is toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag.

Voor onze beoordeling van de kwaliteit van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing verwijzen we naar pagina 18 van dit verslag.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

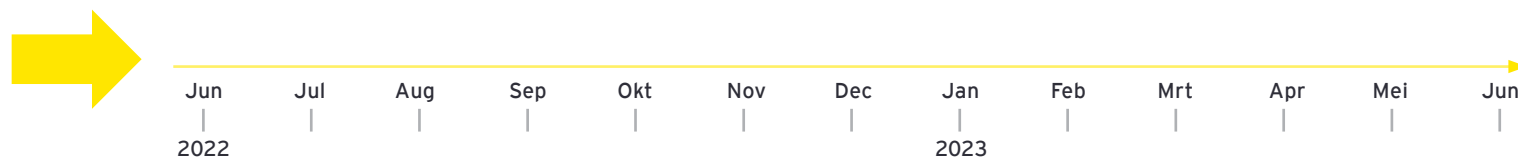
Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Communicatie met het directieteam, college van Gedeputeerde Staten en de Integrale Statencommissie

Gedurende het jaar hebben wij de volgende besprekingen gehad met (een afvaardiging van) het directieteam (DT), GS en de Integrale Statencommissie:

- ▶ 22 november 2023 (DT): tijdens deze bespreking is het controleplan, managementletter en boardletter doorgenomen.
- ▶ 4 december 2023 (portefeuillehouder financiën): tijdens deze bespreking is het controleplan, managementletter en boardletter doorgenomen.
- ▶ 12 december 2023 (GS): tijdens deze bespreking is het controleplan, managementletter en boardletter doorgenomen.
- ▶ 17 januari 2024 (Statencommissie Economie, Mobiliteit en Samenleving (EMS)): tijdens deze bespreking is de boardletter doorgenomen.
- ▶ 17 april 2024 (DT): tijdens deze bespreking is het accountantsverslag doorgenomen.
- ▶ 22 april 2024 (portefeuillehouder financiën): tijdens deze bespreking is het accountantsverslag doorgenomen.
- ▶ Mei/juni 2024 (Integrale Statencommissie): tijdens deze bespreking nemen wij het accountantsverslag met u door.

Naast deze contactmomenten hebben wij gedurende het gehele controleproces (augustus 2023 tot en met april 2024) intensief contact gehad met de ambtelijke organisatie van provincie Flevoland.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Verklaring van onafhankelijkheid	Zie bijlage Onafhankelijkheid
Belangrijkste bij de controle betrokken controle partners	Zie bijlage Onafhankelijkheid
Gebruikmaken andere accountants en/of externe deskundigen	Zie bijlage Onafhankelijkheid
Communicatie	Zie bijlage Communicatie
Controleaanpak, timing van de controle, geïdentificeerde risico's en eventuele wijzigingen hierin	Onze controleaanpak, timing van de controle en geïdentificeerde risico's zijn consistent met hetgeen in het controleplan (d.d. 25 januari 2024) is gecommuniceerd
Controleaanpak balans- en exploitatieposten	We hebben conform voorgaand jaar een gegevensgerichte aanpak gehanteerd voor alle balans en exploitatieposten
Materialiteit	Zie bijlage Controleverschillen
Toelichting en documentatie	Door het management zijn ons alle vereiste toelichtingen en documenten verstrekt
Relevante zaken voor onze beoordeling van afweging van het College van Gedeputeerde Staten of de provincie de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op kan vangen	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen serieuze bedreiging geïdentificeerd van de mogelijkheid van de provincie om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Wij verwijzen naar de bijlage Weerstandsvermogen en risicobeheersing voor een nadere toelichting.
Eventuele significante tekortkomingen in het interne financiële controlesysteem	Wij hebben geen significante tekortkomingen in het interne financiële controlesysteem geconstateerd.
Niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen	Wij hebben geen niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen geconstateerd, anders dan reeds in dit verslag toegelicht als zijnde financiële rechtmatigheidsfouten).

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Significante kwesties, zoals besproken met het management, met betrekking tot onze benoeming of continuering	Niet van toepassing
Significante moeilijkheden die tijdens de wettelijke controle zijn ondervonden, significante kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die zijn besproken, of waarover is gecorrespondeerd, met het management; en andere kwesties die voortvloeien uit de wettelijke controle en die, naar het professionele oordeel van de auditor, van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslagleggingsproces	Niet van toepassing
Significante problemen in de omgang met het management tijdens de controle	Niet van toepassing
Significante verslaggevingsrichtlijnen, inclusief kwalitatieve aspecten en onze beoordeling van toelichtingen door het management	Naar onze mening zijn de verslaggevingsrichtlijnen acceptabel en consistent toegepast. Tevens zijn de transacties in de juiste periode verantwoord en op juiste wijze toegelicht
Zijn materiële alternatieven voor in verslaggevingsrichtlijnen besproken met het management	Niet van toepassing
Significante schattingen, inclusief onze conclusie over de redelijkheid	Wij hebben geen bevindingen te rapporteren
Significante ongebruikelijke transacties	Op basis van onze controle hebben wij geen significante ongebruikelijke transacties geïdentificeerd, welke zich buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van provincie Flevoland bevinden
Complexe zaken waarvoor consultatie buiten het controleteam nodig is	Niet van toepassing

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Verplichte communicatie

Onderwerp	Onze opmerkingen
Gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen	Zie bijlage Controleverschillen
Niet-gecorrigeerde onjuistheden/afwijkingen met betrekking tot rekeningen en openbaarmakingen die door het management als immaterieel worden beschouwd	Zie bijlage Controleverschillen
Fraude en niet-naleven van de wet- en regelgeving	Zie bijlage Fraude
Voorafgaande goedkeuring van diensten door de auditcommissie	Niet van toepassing, geen aanvullende dienstverlening
Schriftelijke bevestiging van het College van Gedeputeerde Staten	Wij hebben het college van Gedeputeerde Staten gevraagd om een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening (letter of representation). Deze hebben wij op 3 mei 2024 ontvangen. Er zijn geen aanvullingen opgenomen ten opzichte van de standaardtekst.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: Verplichte communicatie

De verantwoordelijkheden van de accountant

Verantwoordelijkheden ten aanzien van de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2023 van provincie Flevoland gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen van financiële verslaggeving, zijnde het BBV. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de jaarrekening te verstrekken.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het ‘Controleprotocol 2011 en volgende jaren’ dat is vastgesteld door Provinciale Staten op 7 december 2011 en de Regeling Wet normering topinkomens (WNT) 2023.

De aard van onze opdracht is nader uiteengezet in ons controleplan (d.d. 25 januari 2024), de Overeenkomst Accountantsdiensten Provincie Flevoland d.d. 16 juni 2020 en onze opdrachtbevestiging (d.d. 29 april). Het tijdspad van onze werkzaamheden is opgenomen in ons controleplan (d.d. 25 januari 2024).

Provincie Flevoland heeft volledige medewerking verleend en heeft ons alle gevraagde toelichtingen en documenten verstrekt.

Verantwoordelijkheden ten aanzien van fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving (hierna onregelmatigheden) berust zowel bij zowel bij Provinciale Staten als bij het college van Gedeputeerde Staten van provincie Flevoland. Het is van belang dat het college van Gedeputeerde Staten, onder toezicht van Provinciale Staten, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude en onregelmatigheden. Hierdoor kunnen de gelegenheden tot het plegen van fraude en onregelmatigheden afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude en onregelmatigheden te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten, fraude (Standaard 240) of non-compliance (Standaard 250) bevat. Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt. Zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals het identificeren van risico's, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude. Het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw provincie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2024 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro	Toelichting fout/onzekerheid
BZK C103	Regeling specifieke uitkering ten behoeve van het opstellen en uitvoeren van woondeals tweede tranche	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C111	DMI-Flevoland, Digital Twin as a Service	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C117	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C13	Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C210	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C41	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C81	Specifieke uitkering aan provincies ten behoeve van de financiering van (tijdelijke) capaciteit of externe expertise voor het opstellen en uitvoeren van de woondeals	Geen	-	Niet van toepassing
BZK C86	Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche	Geen	-	Niet van toepassing
OCW D13	Impuls regionale culturele infrastructuur 'verbreding en vernieuwing'	Geen	-	Niet van toepassing
OCW D26	Middelen Stichting Erfgoedpark Batavialand	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E10	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Geen	-	Niet van toepassing

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: SiSa-bijlage

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro	Toelichting fout/onzekerheid
lenW E29	Realisatie N307/Roggebotsluis in het kader van IJsseldelta fase 2	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E56	Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E57	Tijdelijke regeling specifieke uitkering Zero Emissiebussen 2022-2024	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E86	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies 2022	Geen	-	Niet van toepassing (1)
lenW E92	Incidentele specifieke uitkering Geluidsisolatie Lelystad Airport	Geen	-	Niet van toepassing
lenW E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Geen	-	Niet van toepassing
EZK F7	Regeling specifieke uitkering provincie Flevoland sanering windpark Zeewolde	Geen	-	Niet van toepassing
EZK F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals	Geen	-	Niet van toepassing
EZK F12	Eenmalige specifieke uitkering voor de uitvoering van regionale MIT-regeling 2018-2023	Geen	-	Niet van toepassing
EZK F14	Regeling specifieke uitkering MIT 2021	Geen	-	Niet van toepassing
EZK F25	MIT-regeling	Geen	-	Niet van toepassing

(1): In analogie met voorgaand jaar (en in overeenstemming met de 'SiSa Invulwijzer 2022' d.d. 13 januari 2023) heeft de provincie Flevoland de indicatoren E86/03, E86/04, E86/05, E86/06, E86/08, E86/09, E86/10 en E86/11 in de SiSa-bijlage om concurrentiegevoelige redenen met nihil ingevuld. De provincie dient de gegevens per concessie in overeenstemming met de in de invulwijzer opgenomen procedure separaat aan te leveren bij het CBS en lenW.

INHOUD

Aanbiedingsbrief

Bijlagen

Controleverschillen

Onafhankelijkheid

Verbonden partijen

Weerstandscapaciteit

Communicatie

Verplichte communicatie

SiSa-bijlage

Bijlage: SiSa-bijlage

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro	Toelichting fout/onzekerheid
EZK F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L7	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L13	Scholingsfonds Maritiem Noordelijk Flevoland IJsselmeer	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L16	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma natuur	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L24	Regeling specifieke uitkering voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L25	Regeling specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L27	Specifieke uitkering Regeling provinciale maatregelen PAS-melders	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L29	Regeling specifieke uitkering capaciteit natuurmonitoring	Geen	-	Niet van toepassing
LVN L32	Specifieke uitkering Regeling uitvoering aanpak piekbelasting	Geen	-	Niet van toepassing
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):		goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:		goedkeurend		